

Maria Groenwald

Uniwersytet Gdański,
maria.groenwald@ug.edu.pl

Wojciech Siegień

Uniwersytet Gdański
w.sehen@gmail.com

Sprawozdanie z Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej Konferencji: *Aktualne problemy psychologii i pedagogiki we współczesnym świecie*

Rosyjski Uniwersytet Przyjaźni Narodów, Moskwa, 23–24 kwietnia 2015 r.

Międzynarodowa Naukowo-Praktyczna Konferencja „Aktualne problemy psychologii i pedagogiki we współczesnym świecie”, zorganizowana w dniach 23–24 kwietnia 2015 roku przez Rosyjski Uniwersytet Przyjaźni Narodów w Moskwie, była już drugą w tym cyklu konferencją zainicjowaną przez moskiewską uczelnię. O międzynarodowym charakterze tej konferencji świadczył udział naukowców z szesnastu krajów Europy, Azji i Afryki oraz międzynarodowy skład Komitetu Programowego, w którego pracach – jako jeden z członków – uczestniczył dr Wojciech Siegień z Uniwersytetu Gdańskiego.

Tematyka podejmowanych zagadnień stanowiła nie tylko kontynuację ubiegłorocznej problematyki jakości życia w kontekście psychologii zdrowia i kształcenia, również mającej miejsce w tej uczelni. Odbywająca się w bieżącym roku była bowiem jej rozwinięciem o tyleż interesującym, że dostarczającym przesłanek świadczących o otwieraniu się badaczy rosyjskich na kwestie: po pierwsze – człowieka postrzeganego przez pryzmat jego potencjalności oraz wielowymiarowo rozumianego człowieczeństwa; po drugie – implikowanej tymi zagadnieniami konieczności dopasowania prowadzonych badań i zastosowania metod „wrażliwych” na rozpoznawanie stanu i potrzeb jednostek; po trzecie – potrzeby prowadzenia diagnozy i przeciwdziałania zagrożeniom związanym z rozwojem nowych technologii komunikacji szczególnie w kontekście rozwoju dziecka.

Wśród wystąpień potwierdzających powyższe spostrzeżenia naszą uwagę zwróciło kilka. Mamy tu na myśli zorientowane antropocentrycznie wystąpienie Iriny P. Manochy z Wschodnioeuropejskiego Instytutu Psychologii w Kijowie, podejmującej tematykę możliwości poznawania potencjalności człowieka rozpatrywanej w świetle współczesnych teorii bytu.

W pewnym sensie do potencjalności, aczkolwiek tym razem osób starszych, nawiązały Elena Bielawol (z Moskiewskiego Instytutu Pedagogicznego), Zlata Bojko (z Uniwersytetu Przyjaźni Narodów) i E. Szurupowa (z Moskiewskiego Centrum Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej dla Dzieci i Młodzieży), prowadzące badania empiryczne wśród seniorów wciąż jeszcze uczących się. W prezentowanych danych empirycznych wykaza-

ły pozytywny wpływ procesu kształcenia (przyporównanego do prowadzonego w Europie w ramach uniwersytetów trzeciego wieku) na takie zmienne jak: wzrost poczucia bezpieczeństwa i polepszenie wzajemnych relacji badanych; nie zanotowały natomiast korelacji między kształceniem się tych osób a ich sytuacją finansową.

W problematykę badania trudnych spraw ludzkich wpisał się także prof. Wiktor I. Panow z Instytutu Psychologicznego Rosyjskiej Akademii Kształcenia, który skupił się na nowych możliwościach, ale i trudnościach z jakimi zmagają się prowadzący ekopsychologiczne badania psychiki. W referacie szczególną uwagę zwrócił na metodologiczne ograniczenia i obwarowania niejako wpisane w eksplorowanie systemu „człowiek – otaczające go środowisko”, nawiązując tym samym do właśnie wydanej książki swojego autorstwa „Ekopsychologia – poszukiwania paradygmatyczne”.

Uczestnicząca w konferencji grupa z Uniwersytetu Gdańskiego przedstawiła zagadnienia z różnych dziedzin pedagogiki. I tak Maria Groenwald przybliżyła etyczny kontekst problemów sprawiedliwego oceniania prowadzonego na poziomie wyższym. Sławomira Sadowska ukazały szkołę jako miejsce kształtowania wspólnoty uczących się. Gorącą dyskusję zgromadzonych wywołało wystąpienie Wojciecha Siegień, który zainicjował dyskusję porównując polskie i rosyjskie doświadczenia w zakresie rozpowszechnienia teorii feministycznych w dyskursie pedagogicznym.

Niektóre spośród wygłoszonych referatów stanowiły ilustrację różnych podejść badaczy do zagadnień dotyczących kwestii społecznych, na przykład inteligencji rosyjskiej. W obrębie tego zagadnienia Natalię B. Karabuszczenko z Rosyjskiego Uniwersytetu Przyjaźni Narodów w Moskwie zainteresowało zróżnicowanie światopoglądu intelektualnych elit współczesnej Rosji. Natomiast W. Błochin (z tej samej uczelni) sięgnął do historii jej kształtowania się na przełomie XIX i XX wieku, określając ten etap formowania rosyjskiej inteligencji „odszczepieństwem”, uzasadniając to tym, że od społeczeństwa spojonego kulturą budowaną na tradycji i historii narodu odłączyła się („odszczepiła”) grupa inteligencji, która zaadaptowała odmienną (od narodowej) kulturę rozwijającą się w Europie zachodniej. W swoim kontrowersyjnym wystąpieniu dowodził, że liberalnie zorientowaną inteligencję rosyjską można określić jako obcy Rosji ruch radykalny, którego ojcem chrzestnym miał być Pierre-Joseph Proudhon. Zdaniem Błochina kulturowa niewspółmierność doprowadziła do rewolucji rosyjskiej. Ostatnią inkarnacją tej „wywrotowej” tradycji intelektualnej był Jegor Gajdar – demokratyczny polityk odpowiedzialny za reformy ekonomiczne w Rosji w początku lat 90. Takim treściom prezentacji towarzyszyły dyskusje w kularach, aczkolwiek prowadzono je także w odniesieniu do innych wystąpień – i w trakcie obrad, i podczas przerw.

Przerwy między konferencyjnymi obradami były nie tylko czasem przeznaczonym na rozmowy, gdyż podczas jednej z nich mieliśmy przyjemność wziąć udział w krótkim programie artystycznym przygotowanym przez studentów z Wenezueli, Ukrainy i Chin, uczących się w Uniwersytecie Przyjaźni Narodów. Podczas występu zaprezentowali oni kilka utworów wokalnych i instrumentalnych, a także wykonali wiązankę tańców latyno-amerykańskich, zapraszając do wspólnej zabawy uczestników konferencji.

W ostatnim dniu naszego pobytu w Moskwie Organizatorzy zaprosili nas na spacer po mieście oraz umożliwili poznanie zbiorów dwu muzeów; jednym z nich było Muzeum Historyczne Moskwy z eksponatami dokumentującymi historię kultury wschodniej Europy i północnej Azji, od paleolitu do czasów współczesnych. Kolejnym zaś – Muzeum Sztuk Pięknych im. A.S. Puszkina, w którym zainteresowaliśmy się dziełami impresjonistów; zwłaszcza zdumiało nas bogactwo zgromadzonych zbiorów, zwłaszcza obrazów Vincenta van Gogha, Aguste’a Renoira, Claude’a Moneta, Camille’a Pissarro, Edgara Degasa, Paula Cézanne’a, Paula Gauguina, Henri Matisse’a, a także malarstwo wczesnego Pabla Picassa. Był także polski akcent – muzeum posiada w swojej kolekcji obraz słynnego polskiego malarza, Edwarda Dwurnika. Wyniesione stąd emocje korespondowały z innym pozytywnym wrażeniem, jakie wywarła na nas gościnność Organizatorów, ich staranie o dobre warunki dla prowadzenia obrad, dbałość o przyjemną atmosferę towarzyszącą spotkaniu osób reprezentujących nie tylko różne dyscypliny nauki, ale i też różne poglądy na realia współczesnego świata.